UCHWAŁA XLIV/266/10
RADY GMINY
SOSNOWICA
z dnia 12 lipca 2010 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Lejno

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 18 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 5 ust. 1 pkt 20 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 z późn. zm.), §10 ust. 2 pkt 2 litery b Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 38, poz. 220 z późn. zm.) - RADA GMINY uchwala co następuje:

§ 1

Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Lejno stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchyla się uchwałę XLII/260/10 Rady Gminy Sosnowica z dnia 11 czerwca 2010 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Lejno.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sosnowica.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Bronisława Grzywaczewska

Załącznik do Uchwały XLIV/266/10

RADY GMINY

SOSNOWICA

z dnia 12 lipca 2010 r.

2010

Plan Odnowy Miejscowości

LEJNO

gm. Sosnowica

Spis treści

I. WSTĘP……..……...2
II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI 3
II.1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności 3
II.2. Historia miejscowości ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń mających wpływ na powstanie układu przestrzennego 5
II.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości 7
II.4. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych 9
III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚC……..12
III.1. Zasoby przyrodnicze 12
III.2. Dziedzictwo kulturowe 13
III.3. Obiekty i tereny 13
III.4. Infrastruktura społeczna 14
III.4.1. Edukacja 14
III.4.2. Sport 14
III.4.3. Ochrona zdrowia 15
III.4.4. Kultura 15
III.5. Infrastruktura techniczna 15
III.5.1. Dostarczanie ciepła 15
III.5.2.Dostarczanie wody 15
III.5.3. Odprowadzanie ścieków 15
III.5.4. Gospodarka odpadami 16
III.5.5. Gazyfikacja 16
III.5.6. Elektroenergetyka 16
III.5.7. Telekomunikacja 16
III.5.8. Sieć dróg i transport 16
III.6. Gospodarka i rolnictwo 17
III.7. Kapitał społeczny i ludzki 17
III.8. Możliwości finansowe gminy – inwestycje w miejscowości w ostatnich 5 latach 18
IV. ANALIZA SWOT……19
IV. 1. Analiza SWOT 19
IV.2. Mocne strony - wnioski 20
IV.3. Słabe strony - wnioski 20
IV.4. Szanse- wnioski 21
IV.5. Zagrożenia - wnioski 21
V. OPIS PLANOWANYCH INWESTYCJI I PRZEDSIEWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI……22
VI. ZESTAWIENIE TABEL I RYSUNKÓW 24

I. WSTĘP

Opracowanie i przyjęcie Planu Odnowy Miejscowości Lejno ma na celu ubieganie się o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 - działanie: Odnowa i Rozwój Wsi. Plan Odnowy Miejscowości jest kontynuacją dotychczasowych działań władz gminy Sosnowica, stanowiąc dowód strategicznego podejścia do zarządzania gminą. Plan Odnowy Miejscowości jako dokument strategiczny jest powiązany z innymi dokumentami strategicznymi gminy, dokumentami strategicznymi powiatu, województwa, kraju, a w szczególności ze Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007 – 2013.

Zawartość Planu Odnowy wynika przede wszystkim z treści rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, w tym w szczególności z treści § 10 ust. 2 pkt. 1 tegoż rozporządzenia.

Szczegółowe analizy w ramach Planu Odnowy poprzedza wstęp.

W drugiej części znajduje się charakterystyka miejscowości służąca zdefiniowaniu podstawowych walorów miejscowości – położenia, podziału administracyjnego, liczby ludności, a także historycznych uwarunkowań miejscowości stanowiących tło do analizowanego układu przestrzennego.

Trzecia część to inwentaryzacja zasobów służących miejscowości. Inwentaryzacja zasobów dotyczy tylko i wyłącznie miejscowości Lejno i obejmuje całość zasobów miejscowości – przyrodę, kulturę, zabytki, infrastrukturę techniczną, kapitał społeczny, gospodarkę, ochronę środowiska, infrastrukturę społeczną, komunikację, transport oraz zasoby finansowe.

Czwarta część to analiza SWOT wraz ze szczegółowym opisem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń dla miejscowości. Analiza SWOT wynika bezpośrednio z analizy zasobów.

Konsekwencją przeprowadzenia analizy SWOT jest opracowanie celów i działań dla miejscowości Lejno na okres realizacji Planu Odnowy Miejscowości tj. do roku 2015.

Dane i materiały zawarte w Planie Odnowy Miejscowości Lejno to w szczególności dane pochodzące z Urzędu Gminy Sosnowica, a także dane dotyczące preferencji mieszkańców miejscowości i Władz Gminy, w tym dane ujęte we wcześniejszych dokumentach strategicznych. Analiza SWOT oraz plan działań jest efektem prac władz gminy, sołectwa i zewnętrznych doradców.

II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

II.1. Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, powierzchnia, liczba ludności

Lejno to wieś położona we wschodniej części województwa lubelskiego, w powiecie parczewskim, w gminie Sosnowica. Miejscowość jest zlokalizowana w strefie najwyższej atrakcyjności turystycznej wyznaczonej przez Plan Marketingu Turystyki w Województwie Lubelskim na lata 2007-2013.

Rys. 1. Gmina Sosnowica na tle powiatu parczewskiego

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Sosnowica położona jest w południowej części powiatu parczewskiego, w województwie lubelskim, na terenie subregionów Pojezierza Łęczyńsko - Włodawskiego i Polesia Lubelskiego. Gmina jest usytuowana w granicach zlewni rzeki Piwonii Parczewskiej (dopływ Tyśmienicy) wraz z dopływami oraz Piwonii Górnej. Wzdłuż zachodniej i północno – zachodniej granicy gminy płynie ciek wodny Kanał Wieprz -Krzna. Opisywana jednostka samorządowa od północy graniczy z gminą Dębowa Kłoda, od zachodu z gminą Uścimów (powiat lubartowski), od południa z gminą Ludwin (powiat łęczyński), od wschodu z gminą Urszulin, a od północnego - wschodu z gminą Stary Brus. Należy jeszcze uzupełnić, iż te dwie ostatnie gminy należą do powiatu włodawskiego. Powierzchnia gminy Sosnowica wynosi 172,35 km².

Usytuowanie gminy w stosunku do najważniejszych ośrodków administracyjnych przedstawia się następująco:

- 14 km od Sosnowicy (miejscowość gminna);
- 46 km od Lublina (miasto wojewódzkie);
- 31 km od Parczewa (miasto powiatowe);
- 61 km od Chełma.
- 47 km od Włodawy.

Rys. 2. Lokalizacja miejscowości Lejno w gminie Sosnowica

Źródło: Urząd Gminy Sosnowica

Miejscowość wchodzi w skład sołectwa - Lejno, którego liczba ludności na koniec 2009 r. wynosiła – 153 osoby.

Tabela 1. Liczba mieszkańców miejscowości Lejno

	Stan na dzień 31 grudnia				
	2005	***2006***	***2007***	***2008***	***2009***
Lejno	163	161	157	158	153
Gmina Sosnowica	2834	2815	2799	2818	2790
Udział miejscowości w gminie	5,75%	5,71%	5,61%	5,60%	5,48%

Źródło: Urząd Gminy Sosnowica

Miejscowość Lejno posiada niewielki potencjał ludnościowy w gminie Sosnowica. Na skutek zmniejszania się liczby ludności w miejscowości w tempie szybszym niż to ma miejsce w gminie Sosnowica potencjał demograficzny Lejna ulega stałemu zmniejszaniu się. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba ludności w miejscowości zmniejszyła się o 6,1 %.

Tabela 2. Zagrożenia społeczne występujące na terenie miejscowości Lejno na tle gminy Sosnowica stan na 31 grudnia 2009r

	Ubóstwo		*Bezrobocie*		*Bezradność*		*Alkoholizm*		*Narkomania*	
	Liczba rodzin	*Liczba osób w rodzinie*	*Liczba rodzin*	*Liczba osób w rodzinie*	*Liczba rodzin*	*Liczba osób w rodzinie*	*Liczba rodzin*	*Liczba osób w rodzinie*	*Liczba rodzin*	*Liczba osób w rodzinie*
Lejno	9	38	1	5	1	7	1	2	0	0
Gmina Sosnowica	149	571	105	392	55	246	15	45	0	0
Udział miejscowości w gminie	6,04%	6,65%	0,95%	1,27%	1,81%	2,84%	4,44%	4,44%	0%	0%

Źródło: Urząd Gminy Sosnowica

Za wyjątkiem ubóstwa skala zagrożeń społecznych w porównaniu z terenem gminy jest zdecydowanie mniejsza. Jednakże należy podkreślić, iż 38 osób 153 zamieszkujących miejscowość jest dotkniętych problemem ubóstwa (stanowi to prawie 25% ogółu mieszkańców miejscowości). Zagrożeniem społecznym o stosunkowo niewielkim udziale w ogóle problemu gminy jest bezrobocie i bezradność. Problem narkomanii nie występuje w ogóle.

II.2. Historia miejscowości ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń mających wpływ na powstanie układu przestrzennego

Wieś została założona przez rodzinę Wereszczyńskich. Nazwa pochodzi od słowa „lej" lub „leja" ewentualnie „lija" oznaczający kiedyś ulewny deszcz. Spis podatkowy z 1564 roku przekazuje dane o wsi Lieyno. W tym czasie był to zaścianek szlachecki pełen drewnianych dworów, a ziemia w tej wsi była bardzo rozdrobniona. Spis wymienia następujących właścicieli wsi: Stanisław Wereszczyński, Albert Wereszczyński, Jan Wereszczyński i Bohdan Wereszczyński. Każdy z nich posiadał pół lub jedną włókę ziemi uprawnej.

Wereszczyńscy herbu Korczak byli miejscową szlachtą ruskiego pochodzenia, która wyznawała prawosławie. Już na początku XVI wieku Wereszczyńscy weszli w koligację rodzinne z Sosnowskimi z Sosnowicy tym samym należeli do elity ziemi chełmskiej.Wereszczyńscy dziedziczyli w tej wsi aż do XVIII wieku, a Lejno wchodziło w skład dóbr Wereszczyńskich. Ostatnim dziedzicem z tego rodu był Leon Wereszczyński chorąży krasnostawski i stolnik chełmski. Leon Wereszczyński zapisał się w historii tej wsi tym, że wybudował tu cerkiew unicką w 1771 roku. Ustanowiono też w Lejnie samodzielną parafię unicką.

Leon Wereszczyński wydał swą córkę Wiktorię za Franciszka Liniewskiego herbu własnego. Liniewscy pochodzili ze szlachty wołyńskiej. Franciszek Liniewski urodził się w 1749 roku, więc ślub musiał odbyć się w drugiej połowie XVIII wieku. Franciszek Liniewski i Wiktoria z Wereszczyńskich dochowali się syna Januarego Józefa Macieja urodzonego w 1792 roku. Właśnie January Józef Liniewski został dziedzicem tych dóbr w 1820 roku. Otrzymał w spadku po matce połowę Lejna, a drugą połowę kupił od swojej kuzynki w 1832 roku zostając dziedzicem całej wsi. Od tej pory Lejno zostało oddzielone od dóbr Wereszczyńskich stając się samodzielnym majątkiem ziemskim.

Zakup drugiej połowy wsi był dużym obciążeniem finansowym dla Liniewskiego, który musiał się zapożyczyć. Od tej pory majątek Lejno już zawsze był obciążony długami. Wieś Lejno w tym czasie (1827 rok) liczyła 45 domów mieszkalnych i 368 osób była to więc całkiem spora osada, większa od Sosnowicy. January Liniewski ożenił się z Małgorzatą Heleną Osuchowską i miał jednego syna Józefa Seweryna urodzonego w 1814 roku w Warszawie. January Liniewski żył jeszcze w czasie powstania styczniowego, ale od końca lat trzydziestych XIX wieku majątkiem zarządzał już jego syn Józef Seweryn. Liniewscy byli wzorowymi patriotami a syn Januarego, Józef Seweryn był uczestnikiem powstania listopadowego.

Za czasów Januarego Liniewskiego dobra Lejno jeszcze nie były zagospodarowane, tworzyły je tylko folwark Lejno. Dopiero jego syn i następca Józef Seweryn Liniewski, gdy objął w posiadanie te dobra i rozpoczął na szeroką skalę tworzenie nowych folwarków. Właśnie w tym czasie powstał folwark Lejno oraz kolonie czynszowe: Jagodne, Rowisko, Zaranie i Daleki Kąt. Kolonie czynszowe były nowością w tamtych czasach. Chłopi - koloniści otrzymywali ziemie w dzierżawę i mieli za to oddawać umówiony czynsz. Liniewski wybudował też w Lejnie obszerny dwór złożony z ośmiu pokojów.

Gdy wybuchło powstanie styczniowe Józef Seweryn Liniewski energicznie pomagał powstańcom. Bywali tu przywódcy powstańczy: Wróblewski i Ejtminowicz. Doszło nawet latem 1863 roku do potyczki w pobliżu dworu między siłami powstańczymi a Rosjanami.

Jak wspomniano majątek Lejno był obciążony długami, a powstanie styczniowe zubożyło jeszcze bardziej Liniewskiego. W 1864 roku nastąpiło uwłaszczenie ziemi dworskiej. W Lejnie powstało wtedy 66 samodzielnych gospodarstw rolnych. Wieś włączono do gminy Wola Wereszczyńska. W 1875 roku miejscowy kościół unicki został przemianowany na cerkiew prawosławną. Zmiana taka wiązała się często z represjami ze strony zaborcy, ponieważ mieszkańcy nie chcieli dobrowolnie zmieniać swojej wiary.

Zadłużony i coraz starszy Józef Liniewski rozpoczął wyprzedaż majątku, a w końcu, w 1888 roku sprzedał cały swój majątek niejakiemu Szlomie Eutenowi i sam przeniósł się do Lublina, gdzie zmarł w 1892 roku w wieku 78 lat. Nowy żydowski właściciel ziemski podzielił ziemie na działki i rozpoczął wyprzedaż ziemi napływowym chłopom kolonistom. We wsi w tym czasie była cerkiew prawosławna oraz szkoła początkowa.

W 1915 roku duża część mieszkańców wsi została ewakuowana na wschód jako ludność ruskiego pochodzenia. Po wojnie część z nich wróciła. Według spisu powszechnego z 1921 roku wieś Lejno miała 37 domów mieszkalnych i 228 mieszkańców. W wsi dominowali wyznawcy prawosławia - było ich 184 osoby, a pozostali mieszkańcy (44 osoby) podało wiarę katolicką. W okresie międzywojennym w Lejnie były dwa wiatraki. Jeden z nich należał do J. Bańkowskiego, a drugi do P. Budzyńskiego.

W talach 80 XX w. w miejscowości zaczęły powstawać pierwsze domki letniskowe i ośrodek wypoczynkowy. W chwili obecnej przeważającą część zabudowy miejscowości stanowi właśnie letniskowa zabudowa.

II.3. Określenie przestrzennej struktury miejscowości

Układ urbanistyczny jest zdeterminowany poprzez podział miejscowości na 2 części – właściwą historyczną część miejscowości oraz dawny folwark Zamłyniec obecnie zabudowany osiedlem domków letniskowych w okolicach jeziora Zagłębocze. Zabudowa ulokowana jest wzdłuż drogi łączącej Nowy Orzechów z Łomnicą (droga główna), a także drogą łączącą tę drogę z jeziorem Zagłębocze. Reszta budynków znajduje się przy drogach lokalnych. Zabudowa mieszkalna i letniskowa skupia się w okolicach dróg głównych nie dotykając jeziora. Jedyna zabudowa pozostająca w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora to teren ośrodka turystycznego.

Rys. 3. Plan sytuacyjny. Lejno

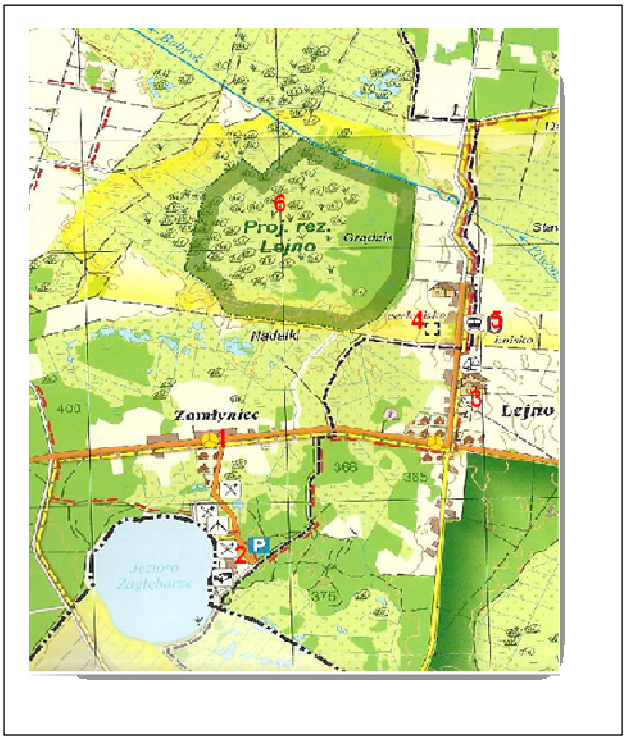

Źródło: Urząd Gminy Sosnowica

1. Skrzyżowanie dróg – skręt nad jezioro Zagłębocze
2. Tereny rekreacyjne planowane do zagospodarowania
3. Pomnik przyrody w miejscowości Lejno
4. Tereny pocerkiewne w miejscowości Lejno
5. Boisko w miejscowości Lejno
6. Planowany rezerwat

W części dawnego centrum miejscowości zabudowa ma charakter typowej ulicówki z zabudową wiejską i letniskową, zaś w części położonej przy jeziorze prezentuje typowy wygląd miejscowości letniskowej. Dominujący typ budynków stanowią wiejskie budynki mieszkalne oraz charakterystyczne domki letniskowe na wydzielonych działkach. Miejscowość zdecydowanie ożywia się latem, kiedy to właściciele (głównie z woj. lubelskiego) wypoczywają nad jeziorem. Stali mieszkańcy Lejna stanowią wtedy zdecydowaną mniejszość.

Głównymi ciągami komunikacyjnymi są droga łącząca część letniskową z dawnym centrum miejscowości, a także droga prowadząca nad jezioro i droga prowadząca przez dawne centrum wsi.

Cechą charakterystyczną miejscowości jest letniskowa zabudowa powstała w ostatnich latach.

Miejscowość jest zurbanizowana w średnim stopniu. Zabudowa jest równomierna, na niewielkich działkach, skoncentrowana przy sieci dróg. Część dróg gminnych oraz dojazdowych do nieruchomości to drogi gruntowe, wymagające utwardzenia.

W miejscowości brak jest **dominanty przestrzennej.**

Najważniejszą **otwartą przestrzenią** jest teren nad jeziorem Zagłębocze mieszczący ośrodek turystyczny.

Na charakter miejscowości wpływają głównie obszary przeznaczone pod rekreacje – teren mieszczący ośrodek turystyczny i tereny wykorzystywane pod zabudowę letniskową.

II.4. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych

Obszarami posiadającymi szczególne znaczenie dla zaspokajania potrzeb mieszkańców i sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno - przestrzenne w miejscowości Lejno są w szczególności:

- Teren wzdłuż drogi prowadząca z centrum miejscowości nad jezioro;
- Teren ośrodka turystycznego położony nad jeziorem.

Droga prowadząca z centrum miejscowości nad jezioro. To jeden z 2 najważniejszych terenów w miejscowości. Droga o długości ok. 400 m łączy centrum miejscowości z jeziorem i zlokalizowanym nad nim ośrodkiem turystycznym. W pierwszym fragmencie (ok. 200 m) droga przebiega pomiędzy letniskową zabudową, potem zaś prowadzi przez las. Asfaltowa nawierzchni drogi przechodzi w pobocza – brak chodników. W momentach nasilonego ruchu turystycznego, kiedy pobocza drogi zajęte są przez parkujące samochody osobowe ruch pieszy odbywa się ulicą, po której poruszają się również pojazdy. Dzieje się tak dlatego, iż droga stanowi jedyny deptak prowadzący z terenów letniskowych nad jezioro. Dodatkowo na tym terenie koncentruje się także ruch kołowy i pieszy wypoczywających na terenie miejscowości.

Teren ośrodka turystycznego położony nad jeziorem. Rozwój miejscowości związany jest z zlokalizowanym tu jeziorem Zagłębocze. W południowej części miejscowości nad jeziorem położony jest teren przeznaczony na cele turystyczne zabudowany ośrodkiem wypoczynkowym. Na terenie ośrodka, obok zlokalizowanego przy drodze parkingu, mieszczą się stoiska handlowe, bary, dyskoteki, punkty gastronomiczne, pole namiotowe. Cały teren jest ogrodzony. W okolicy w szczycie sezonu dotkliwy jest deficyt miejsc parkingowych. Samochody parkują na niewielkich parkingach i mimo zakazu wzdłuż drogi prowadzącej nad jezioro.

Pięknie położone śródleśne jezioro stało się w ostatnich 40 latach centrum turystyki i rekreacji (brzeg prawie na całym obwodzie stanowi piaszczysta plaża, dno jeziora jest twarde, a woda czysta). Pod koniec lat 60. swój ośrodek wypoczynkowy wybudował tu Wojewódzki Związek Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Lublinie (obecnie Spółdzielnia Gminnych Spółdzielni „SCh"). Odkryte dla turystów jezioro stało się bardzo atrakcyjnym miejscem wypoczynku mieszkańców Lublina, z których wielu wykupiło tu działki rekreacyjne i zbudowało domki letniskowe. Nad jeziorem jest ogólnodostępne pole namiotowe urządzone przez Urząd Gminy w Sosnowicy. Ciekawostką jest nazwa jeziora – na początku XIX w. nazywane było „Za Głębokiem", tj. położone za jeziorem Głębokim.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.

III.1. Zasoby przyrodnicze

Na południowy wschód od miejscowości Lejno, w odległości niespełna 2 km, leży Poleski Park Narodowy. Jego obszar (9647,73 ha, na terenie gminy Sosnowica – 2392,4 ha) obejmuje unikalny w skali kraju krajobraz Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego z dużym udziałem terenów wodno-torfowiskowych i leśnych. Chroni ekosystemy torfowiskowe. Najcenniejszym elementem przyrody Parku są tereny podmokłe, torfowiska (niskie, przejściowe i wysokie), bagna i wody. Większość terenów stanowią silnie przekształcone antropogenicznie łąki potorfowe. Poleski Park Narodowy otoczony jest otuliną o powierzchni 14.042ha.

Poleski Park Krajobrazowy został utworzony w 1983 roku na podstawie uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Chełmie i ma obecnie powierzchni 5.387ha Na terenie gminy Sosnowica występuje w postaci dwóch enklaw znajdujących się na obszarach przyległych do północno-zachodniej części Poleskiego Parku Narodowego. Zajmują one łącznie 1.083ha, tj. 21,2% powierzchni całego Poleskiego Parku Krajobrazowego. Większa pod względem powierzchni jest enklawa w okolicach wsi Lejno. Obejmuje swym zasięgiem łąki i cenny obszar bagienno-torfowiskowy, który w przyszłości objęty będzie ochroną w postaci rezerwatu „Lejno - Kohiża" o powierzchni 104,84 ha. Mniejsza enklawa znajduje się w okolicach wsi Zbójno, niedaleko miejscowości Lejno, na terenach rozległych łąk i torfowisk.

Funkcje otuliny Poleskiego Parku Krajobrazowego na terenie gminy pełni Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu. Zajmuje prawie całą powierzchnię gminy Sosnowica (8.390 ha), z wyjątkiem niewielkiego skrawka na północy i północnym-wschodzie, w okolicah wsi Kropiwki, Turno i Czołoma Nowa. Obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach. Jest to teren wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Jezioro Zagłębocze położone jest na zachodnim krańcu Garbu Włodawskiego w zlewni rzeki Piwonii Południowej (Górnej) zwanej też Bobrówką, prawostronnego dopływu Tyśmiennicy, w pobliżu wsi Lejno oraz niewielkich wsi Jelino i Zagłębocze. Jest to typowe jezioro pochodzenia krasowego z piaszczystym dnem lejkowatym kształtem misy o silnie nachylonych zboczach. Jezioro ma powierzchnię 59 ha (powierzchnia zalewowa 62,3 ha) i maksymalną głębokość 23,3 m (jedno z

najgłębszych na pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim). W latach 60. XX w. melioranci chcieli przekształcić to piękne jezioro w zbiornik retencyjny systemu kanału Wieprz-Krzna. Bezodpływowe jezioro zostało wówczas w części ogroblowane i włączone do sieci rowów melioracyjnych przy pomocy specjalnie wykopanego rowu. Jednakże z przyczyn technicznych woda z kanału Wieprz-Krzna nie spływa do jeziora, które zasilane jest w sposób naturalny, poprzez wody gruntowe i opadowe.

Jezioro Gumienko (Gumienek) wymieniane w źródłach jako Humieniec, położone jest wśród łąk w pobliżu wsi Lejno. Jest to niewielkie jezioro o powierzchni 8,1 ha, ale dosyć głębokie – 7,8 m. Ma brzeg dostępny od wschodu; od północy do lustra wody przylega las. Dno jeziora jest dość twarde.

III.2. Dziedzictwo kulturowe

W miejscowości znajduje się kilka ważnych elementów dziedzictwa kulturowego. Warte uwagi elementy dziedzictwa kulturowego w miejscowości Lejno to:

- Kapliczka murowana z lat 20. XX w. – wpisana do rejestru zabytków;
- Dawny cmentarz unicki z XVIII-XIX w, położony wśród pól przy drodze gruntowej do Orzechowa, z widocznymi śladami po cerkwi unickiej – wpisany do rejestru zabytków;
- Cmentarz prawosławny z końca XIX w., położony na zachód od zabudowy wsi, 150 m od drogi z Lejna do Orzechowa – wpisany do rejestru zabytków;
- Stare drewniane chałupy z pocz. XX w.

III.3. Obiekty i tereny

Najbardziej wartościowe dla miejscowości układu przestrzennego miejscowości, jakości życia w miejscowości, a także rozwoju turystyki są tereny publiczne przeznaczone pod turystykę i służące rekreacji.

Najważniejsze z nich to:

- Teren wzdłuż drogi prowadzącej z centrum miejscowości nad jezioro;
- Teren ośrodka turystycznego położony nad jeziorem;
- Dawne centrum miejscowości.

Teren wzdłuż drogi prowadzącej z centrum miejscowości nad jezioro. Obiekty i teren opisane w pkt. II.4.

Teren ośrodka turystycznego położony nad jeziorem. Obiekty i teren opisane w pkt. II.4.

Dawne centrum miejscowości. Obecnie zamieszkałe przez stałych mieszkańców coraz bardziej przyjmuje funkcje turystyczne. Budynki mieszkalne zlokalizowane są wzdłuż asfaltowej drogi do Orzechowa. Przy drodze znajdują się najważniejsze obiekty publiczne – remiza, boisko, obiekty zabytkowe z których korzystają także turyści. Część posesji jest zabudowana obiektami rekreacyjnymi.

III.4. Infrastruktura społeczna

III.4.1. Edukacja

W Lejnie nie funkcjonują placówki oświatowe. Dzieci i młodzież szkolna pobiera naukę w Zespole Szkół Publicznych w Sosnowicy, który tworzą:

- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Sosnowicy;
- Gimnazjum w Sosnowicy;
- Szkoła Filialna w Zienkach (klasy 0 - III).

III.4.2. Sport

W Lejnie brak jest rozwiniętej infrastruktury sportowej. Dzieci i młodzież szkolna może korzystać z zaplecza sportowego funkcjonującego w ramach Zespołu Szkół Publicznych w Sosnowicy, tj. boisko przyszkolne oraz sala gimnastyczna.
W centrum miejscowości zlokalizowane jest jednak urządzone w podstawowy sposób boisko do piłki nożnej.

III.4.3. Ochrona zdrowia

Na terenie Lejna brak jest placówki ochrony zdrowia. Podstawowa opieka zdrowotna świadczona przez **Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Parczewie** i jest realizowana jest poprzez funkcjonowanie:

- Gabinetu Lekarza Rodzinnego;
- Gabinetu Pielęgniarki Szkolnej;
- Punktu Szczepień;
- Gabinetu Zabiegowego.

III.4.4. Kultura

Życie kulturalne mieszkańców miejscowości odbywa się w ramach zlokalizowanej w miejscowości Lejno wiejskiej świetlicy. Dodatkowo działalność kulturalna jest wspomagana przez Gminny Ośrodek Kultury w Sosnowicy, a także Gminną Bibliotekę Publiczną w Sosnowicy.

III.5. Infrastruktura techniczna

III.5.1. Dostarczanie ciepła

Dostarczanie ciepła odbywa się w większości gospodarstw rolnych w oparciu o indywidualne źródła ciepła.

III.5.2.Dostarczanie wody

Gmina Sosnowica jest zwodociągowana w około 88%. Z sieci wodociągowej w miejscowości Lejno korzysta 228 mieszkańców.

III.5.3. Odprowadzanie ścieków

Gmina Sosnowica jest skanalizowana w 43,6%, posiada 3 oczyszczalnie ścieków. Z kanalizacji korzysta 1290 osób. W planach jest budowa sieci kanalizacyjnej nad Jeziorem Zagłębocze.

III.5.4. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami opiera się na systemie pojemnikowym. Większość gospodarstw wyposażonych jest w kontenery do indywidualnego wywozu śmieci. Dodatkowo Lejno jak wszystkie miejscowości gminy objęte jest organizowanymi przez gminę zbiórkami odpadów segregowanych.

III.5.5. Gazyfikacja

Mieszkańcy Lejna nie mają dostępu do gazu ziemnego.

III.5.6. Elektroenergetyka

Miejscowość jest w całości zelektryfikowana. Podstawą zaopatrzenia miejscowości jest system napowietrznych sieci średniego napięcia 15 kV. Na terenach zurbanizowanych wyznaczony został pas techniczny z zakazem zabudowy, nasadzeń, składowania materiałów.

III.5.7. Telekomunikacja

Zapewnienie łączności odbywa się poprzez systemy kablowe i systemy telefonii komórkowej. W budynku wielofunkcyjnym znajduje się centrala telefoniczna TP S.A.

III.5.8. Sieć dróg i transport

Główne ciągi komunikacyjne na terenie:

- Droga powiatowa nr 124 Orzechów Nowy – Zamłyniec – Lejno – Łomnica;
- Droga gminna prowadząca przez centrum miejscowości do Orzechowa;
- Droga gminna z centrum miejscowości nad jezioro Zagłębocze.

Najważniejsze drogi gminne w miejscowości mają nawierzchnię asfaltową. Tym samym stan infrastruktury drogowej można uznać za zadawalający.

III.6. Gospodarka i rolnictwo

Na terenie sołectwa Lejno zarejestrowanych jest 5 podmiotów gospodarczych, a działalność rolnicza jest prowadzona w 52 gospodarstwach rolnych. Działalność gospodarcza związana jest z branżą budowlaną i handlową, a jeden podmiot oferuje usługi fryzjerskie i pozostałe zabiegi kosmetyczne.

III.7. Kapitał społeczny i ludzki

Mieszkańcy miejscowości uczestniczą przede wszystkim w następujących organizacjach:

- Ochotniczej Straży Pożarnej w Lejnie;
- Kole Gospodyń Wiejskich;
- Towarzystwie Kościuszkowskim;
- Lokalnej Grupie Działania „Polesie".

Ochotnicza Straż Pożarna w Lejnie. Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej skupia 19 członków. Do głównych zadań OSP należą

- Akcje gaśnicze, ratownicze, antykryzysowe;
- Pomoc w pilnowaniu porządku oraz organizacji ruchu drogowego podczas ważnych świąt, uroczystości;
- Udział i pomoc w organizacji imprez i zabaw okolicznościowych;
- Udział w zawodach i pokazach strażackich.

Ochotnicza Straż Pożarna w Lejnie została założona w 1941r. Dysponuje 1 samochodem pożarniczym i 2 motopompami.

Koło Gospodyń Wiejskich. Koło Gospodyń Wiejskich funkcjonuje jako nieformalna grupa zrzeszająca aktywne kobiety z terenu miejscowości Lejno. Do obszarów aktywności KGW można zaliczyć:

- Pomoc w organizacji imprez, uroczystości gminnych;
- Pomoc w prowadzeniu domu parafialnego;
- Pełnienie funkcji lokalnego nośnika informacji;
- Udział w szkoleniach, pokazach, prelekcjach.

Społeczne Towarzystwo Kościuszkowskie. Z okazji 200 rocznicy Insurekcji Kościuszkowskiej wpadającej w 1994 roku powołano gminny Społeczny Komitet Obchodów tej rocznicy, który przekształcił się w Towarzystwo. Z jego inicjatywy w 1995 roku zorganizowano po raz pierwszy „Dni Sosnowicy", które na stałe weszły w repertuar imprez kulturalnych w gminie. Od 2004 roku corocznie organizuje Plener Malarski, który w 2007 roku został przeprowadzony w formie warsztatów pod patronatem Urzędu Gminy w Sosnowicy.

Lokalna Grupa Działania „Polesie". Stowarzyszenie pod nazwą Lokalna Grupa Działania „Polesie" powołano do życia dnia 3 kwietnia 2008 r. Organizacja składa się z 82 członków, reprezentujących 9 Gmin: Cyców, Ludwin, Łęczna-obszar wiejski, Puchaczów, Sosnowica, Spiczyn, Urszulin, Uścimów, Wierzbica, a wywodzących się z 5 powiatów; chełmskiego, lubartowskiego, łęczyńskiego, parczewskiego i włodawskiego. W skład LGD wchodzą podmioty publiczne, gospodarcze, organizacje społeczne i osoby fizyczne. Kluczowym dokumentem dla istnienia organizacji jest Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) w której zawarto cele Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach realizacji Osi 4 – LEADER.

III.8. Możliwości finansowe gminy – inwestycje w miejscowości w ostatnich 5 latach

Możliwości finansowe gminy wyznaczają środki corocznie rozdysponowywane w ramach gminnego budżetu.

Najważniejszą inwestycją zrealizowaną w ostatnich latach jest budowa boiska gminnego w 2008r. Biorąc pod uwagę wartość nakładów miejscowość można uznać za niedofinansowaną.

Tabela 4. Inwestycje zrealizowane w latach 2004 -2009 na terenie Lejna

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Wartość (PLN)
1	Budowa boiska gminnego	2008	3.729,13

Źródło: Urząd Gminy Sosnowica

IV. ANALIZA SWOT

IV. 1. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest wynikiem przeprowadzonej diagnozy i stanowi punkt przenoszący opis miejscowości na konkretne działania.

ANALIZA SWOT DLA
MIEJSCOWOŚCI LEJNO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➢ Atrakcyjne i malownicze położenie - miejscowość położona w okolicach Poleskiego Parku Narodowego, przy jeziorze Zagłębocze; ➢ Ponadprzeciętne walory turystyczne – piękne plaże, czysta woda, zagospodarowane tereny rekreacyjne, infrastruktura turystyczna; ➢ Znaczny stopień zagospodarowania nieruchomości w letniskowej części miejscowości generujący dochody podatkowe; ➢ Znana marka turystyczna „jeziora Zagłębocze" rozpoznawalna wśród mieszkańców województwa lubelskiego; ➢ Obiekty dziedzictwa kulturowego lubi ich pozostałości.	➢ Stan infrastruktury turystycznej wymagający znacznych nakładów – chodniki, parkingi, oświetlenie; ➢ Problemy społeczne – ubóstwo dotykające prawie 25% mieszkańców miejscowości; ➢ Problem sezonowości ruchu turystycznego w na terenie Pojezierza Łęczyńsko - Włodawskiego; ➢ W sezonie głównie turystyka weekendowa; ➢ Brak infrastruktury ochrony środowiska.

SZANSE	ZAGROŻENIA
➢ Nowe programy pomocowe UE na lata 2007-2013 – fundusze przeznaczone na inwestycje na obszarach wiejskich; ➢ Rozwój terenów rekreacyjnych poprzez prywatne inwestycje w infrastrukturę turystyczną. ➢ Wzrost zamożności społeczeństwa i zwiększenie nakładów na obiekty rekreacyjne; ➢ Zmiany tendencji w budowie obiektów rekreacyjnych w kierunku wykorzystania całorocznego; ➢ Popyt w Polsce i Europie na usługi turystyczne, oparte o zasoby przyrodnicze.	➢ Pojawianie się nowych i szybko rozwijających się marek turystycznych; ➢ Zatrzymanie rozwoju turystycznego całego Pojezierza Łęczyńsko - Włodawskiego; ➢ Stan infrastruktury nie będącej w stanie obsłużyć nasilającego się ruchu turystycznego; ➢ Konieczność dostosowania do wymagań ochrony środowiska lokalnej infrastruktury skutkujące wysokimi kosztami budowy infrastruktury niemożliwymi do poniesienia samodzielnie przez gminę.

IV.2. Mocne strony - wnioski

Mocne strony miejscowości związane są z jej zasobami wykorzystywanymi turystycznie – położeniem przy jeziorze Zagłębocze, na skraju Poleskiego Parku Narodowego. W ostatnich latach piaszczyste brzegi jeziora i czysta woda spowodowały, iż Lejno jest miejscem w którym chętnie wypoczywają turyści systematycznie urządzając działki rekreacyjne. Zabudowane tereny generują dziś dochody podatkowe dużo wyższe niż gdyby użytkowane były one rolniczo. W niezamożnej gminie Sosnowica stanowi to niewątpliwy atut. Tym samym mocne strony miejscowości w zasadzie w całości związane są z turystyką.

IV.3. Słabe strony - wnioski

Słabe strony wynikają przede wszystkim z charakteru miejscowości. Służący turystom ośrodek nie posiada wystarczającej infrastruktury turystycznej przez co coraz trudniej „konkurować" mu z innymi ośrodkami turystycznymi Pojezierza Łęczyńsko – Włodawskiego (j. Białe, j. Białka, j. Piaseczno).

Dodatkowo miejscowość zaludnia się w zasadzie w sezonie turystycznym (sezonowość), z czego w największym stopniu w weekendy. Takie wahania liczby turystów nie pozwalają na uzyskiwanie stałych dochodów z turystyki i nie generują dla mieszkańców dodatkowych poza sezonowymi dochodami. Tym samym problemem jest niewystarczający stan infrastruktury wodno –kanalizacyjnej, której brak w sezonie wpływa na pogorszenie stanu środowiska, a poza sezonem jej eksploatacja staje się nieopłacalna.

IV.4. Szanse- wnioski

Zagospodarowanie terenu miejscowości nie jest możliwe przy wykorzystaniu wyłącznie własnych środków gminy Sosnowica. Stąd szansą na rozwój jest pozyskanie środków zewnętrznych zarówno tych pochodzących z budżetu Unii Europejskiej jak i prywatnego kapitału inwestowanego w tereny rekreacyjne. Ten drugi strumień środków pozwala dodatkowo na zmniejszenie skutków zjawiska sezonowości. Mieszkańcy będą bowiem mogli czerpać korzyść nie tylko ze środków związanych z pobytem turystów, ale także poprzez realizację inwestycji w infrastrukturę turystyczną. By jednak w miejscowości mogły rozwijać się inwestycje prywatne konieczna jest równolegle rozbudowa infrastruktury turystycznej nad samym jeziorem.

IV.5. Zagrożenia - wnioski

Zagrożenia jakie występują w miejscowości związane są przede wszystkim z potencjalnymi hamulcami ruchu turystycznego i wynikają z rozwoju turystyki. Zagrożenia te to z jednej strony konkurencja innych silnych marek turystycznych, z drugiej zaś znaczne zwiększenie się ruchu turystycznego, co powodować będzie wyczerpanie możliwości obecnej infrastruktury. Mając na względzie obydwa zagrożenia konieczne jest rozwój infrastruktury turystycznej jako odpowiedzi na umacnianie się innych marek turystycznych jak i nasilenie się ruchu turystycznego w miejscowości jako odpowiedź na umacnianie się własnej marki.

V. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ W OKRESIE CO NAJMNIEJ 7 LAT OD DNIA PRZYJĘCIA PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

1. Budowa infrastruktury technicznej na terenie usług turystycznych w miejscowości Lejno gmina Sosnowica. Urządzenie parkingów przy jeziorze, budowa chodnika wzdłuż drogi prowadzącej nad jezioro, urządzenie terenów (ławki, tablice), zagospodarowanie terenu przy jeziorze (chodniki, ławki, mała architektura, plac zabaw). Celem realizacji operacji jest poprawa jakości życia dla mieszkańców i turystów, podniesienie estetyki miejscowości, integracja społeczna. Operacja zostanie wykonana w latach 2010 -2012 za kwotę 842.314,03 zł.

2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. Gmina Sosnowica dla miejscowości Lejno przewidziała budowę 40 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków. Celem operacji jest poprawa warunków stanu środowiska i warunków życia mieszkańców miejscowości Lejno, co wpłynie na zwiększenie potencjału turystycznego miejscowości. Realizacja operacji przyczyni się do rozwoju terenów rekreacyjnych i likwidacji dzikich wylewisk ścieków oraz szamb (zbiorników bezodpływowych). Koszt operacji to 350.000 złotych. Nakłady będą ponoszone w latach 2010 – 2020.

3. Remont i urządzenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Lejno. Zakup wyposażenia, remont budynku budynku, zakup wyposażenia (scena, ławki, krzesła, kuchnia dla KGW).Zmodernizowany budynek użytkowany będzie nadal zgodnie z dotychczas przypisanymi funkcjami służąc integracji mieszkańców, wspieraniu aktywności. Celem realizacji operacji jest poprawa jakości życia, podniesienie estetyki centrum miejscowości, integracja społeczna, wzmocnienie potencjału kulturowego i kapitału społecznego. Operacja zostanie wykonana w latach 2011-2020 za kwotę 250.000 zł

Tabela 5. Zestawienie przedsięwzięć służących odnowie miejscowości

LP	Nazwa operacji	Cel	Uwagi	Przeznaczenie	Harmonogram realizacji	Wartość operacji	Źródło finansowania
1.	**Budowa infrastruktury technicznej na terenie usług turystyki we wsi Lejno gmina Sosnowica**	Poprawa jakości życia dla mieszkańców i turystów. Podniesienie estetyki miejscowości. Integracja społeczna	Urządzenie parkingów przy jeziorze, budowa chodnika wzdłuż drogi prowadzącej nad jezioro, urządzenie terenów (ławki, tablice), zagospodarowanie terenu przy jeziorze (chodniki, ławki, mała architektura, plac zabaw)	Tereny przeznaczone pod turystykę, tereny publiczne	2010 - 2012	842.314,03	PROW, środki własne, inne fundusze
2.	**Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków**	Poprawa warunków stanu środowiska i warunków życia mieszkańców miejscowości Lejno, co wpłynie na zwiększenie potencjału turystycznego miejscowości. Realizacja operacji przyczyni się do rozwoju terenów rekreacyjnych i likwidacji dzikich wylewisk ścieków oraz szamb (zbiorników bezodpływowych)	20 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków	Infrastruktura ochrony środowiska	2010- 2020	200.000	PROW, środki własne, inne fundusze
3.	**Remont i urządzenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Lejno**	Poprawa jakości życia. Podniesienie estetyki centrum miejscowości. Integracja społeczna. Wzmocnienie potencjału kulturowego i kapitału społecznego.	Zakup wyposażenia (scena, ławki, krzesła, kuchnia, urządzenia dla KGW), remont budynku (wymiana pokrycia dachowego, wymiana podłogi, urządzenie sanitariatu itp.)	Gminne centrum kulturalne, miejsce imprez, realizacji projektów dla mieszkańców	2011 - 2020	250.000	PROW, środki własne, inne fundusze

VI. ZESTAWIENIE TABEL I RYSUNKÓW

Rysunki

Rys. 1. Gmina Sosnowica na tle powiatu parczewskiego
Rys. 2 Lokalizacja miejscowości Lejno w gminie Sosnowica
Rys. 3. Plan sytuacyjny Lejno

Tabele

Tabela 1. Liczba mieszkańców miejscowości Lejno
Tabela 2. Zagrożenia społeczne występujące na terenie miejscowości Lejno na tle gminy Sosnowica stan na 31 grudnia 2009 r.
Tabela 3.Wykaz najważniejszych dróg w miejscowości Lejno
Tabela 4. Inwestycje zrealizowane w latach 2004 - 2009 na terenie Lejna
Tabela 5. Zestawienie przedsięwzięć służących odnowie miejscowości